

Natuurbeheerplan, iets voor mij?

Deze brochure geeft een overzicht van praktische aandachtspunten bij een natuurbeheerplan (NBP) waar je als private terreinbeheerder mee te maken krijgt en biedt een antwoord op belangrijke vragen. Voor meer algemene informatie over een NBP, raadpleeg de brochure “Wegwijs in het natuurbeheerplan” van Natuur en Bos van de Vlaamse overheid. Je kan ook steeds contact opnemen met jouw lokale Bosgroep.

Ben ik verplicht om een natuurbeheerplan op te maken?

Het opstellen van een NBP voor een privébos is **niet verplicht**. Als je subsidies wil aanvragen voor de ondersteuning van jouw beheer is een NBP wel een voorwaarde. Ook voor subsidies voor bebossing, herbebossing of aankoop van terreinen moet je binnen de 3 jaar na indiening beschikken over een NBP. Voor meer informatie over welk type NBP je moet beschikken, neem je best contact op met jouw lokale Bosgroep.

Opgelet! Als je een NBP type 3 of hoger wenst op te maken, vergeet dan niet na te gaan of jouw terrein voldoet aan de minimale oppervlakte (10 hectare voor bos) voor het verkrijgen van subsidies en welke criteria voor geïntegreerd natuurbeheer je moet naleven.

Een natuurbeheerplan opstellen

Wat zijn mijn rechten?

Met een NBP geniet je van een aantal rechten. Het geeft je een **doordacht kader en een langetermijnvisie voor het beheer** van jouw terrein. In het NBP kunnen alle soorten natuurlijke vegetaties (bos, heide, grasland, park, bermen, bomenrijen...) opgenomen worden. Het zorgt voor een **administratieve vereenvoudiging** omdat bepaalde beheermaatregelen die zijn opgenomen niet apart aangevraagd moeten worden. Daarnaast kan je er voor kiezen om open natuur, bos en erfgoed te combineren in één beheerplan. Dit noemt men een **geïntegreerd natuurbeheerplan**. Elke 6 jaar is er een opvolging om te kijken of het perceel beheerd wordt en of de beheerdoelen bereikt worden. Indien nodig kan dan nog bijgestuurd worden. Daarnaast zijn er ook **financiële voordelen**. Je hebt namelijk recht op **subsidies** en een **fiscale regeling** voor schenkings- en successierechten, beiden afhankelijk van het type NBP. Dit alles kadert in een **duidelijk afsprakenkader** tussen de private eigenaar en de overheid.

Wat zijn mijn plichten?

Eenmaal je NBP is goedgekeurd, bestaat er een **verbintenis** tussen jou (als beheerder van het terrein) en de Vlaamse overheid. Deze verbintenis houdt een aantal **verplichtingen** in voor beide partijen. Zo is de Vlaamse overheid verplicht om de maatregelen die in het NBP zijn opgenomen en in aanmerking komen voor subsidies effectief te subsidiëren. De verbintenis blijft bestaan zolang beide partijen voldoen aan de gestelde voorwaarden.

Als beheerder wordt van je verwacht om de **voorzien maatregelen in het NBP uit te voeren** gedurende de looptijd van het NBP (24 jaar). Elke 6 jaar moet je aan Natuur en Bos **rapporteren** welke maatregelen genomen zijn en wat het effect is op de beheerdoelstellingen. Deze afspraken zijn vooraf vastgelegd in een opvolgingsplan (deel 5 van het NBP). Op basis hiervan evalueert Natuur en Bos de uitvoering van jouw NBP. Als het gezamenlijk NBP is ingediend door een Bosgroep, wordt er een overeenkomst opgesteld voor de opvolging en rapportering.

Wat als het beheer niet volgens plan verloopt?

In het NBP is er aandacht voor flexibiliteit met minder administratie. Je kan alle beheermaatregelen opgenomen in je beheerpakket uitvoeren, zolang de realisatie van het globale kader en de goedgekeurde beheerdoelstellingen niet in het gedrang komen, en deze **maatregelen** geen gevolgen heeft buiten het terrein. Als je niet in staat bent hieraan te voldoen, dan kan je een wijziging van het NBP aanvragen. Naar aanleiding van de **zesjaarlijkse evaluatie** of van een aantal vaststellingen kan ook Natuur en Bos je vragen om een wijziging van het beheerplan in te dienen.

Hoe wijzig ik mijn natuurbeheerplan?

Een wijziging van een NBP gebeurt op initiatief van de beheerder of op verzoek van Natuur en Bos.

Via de oorspronkelijke indiener dien je de aanvraag tot wijziging in bij Natuur en Bos. De gegevens die je wil wijzigen, kan je aangeven in de oorspronkelijke versie en zo aan Natuur en Bos bezorgen. De goedkeuringsprocedure voor een wijziging is in principe dezelfde als voor een nieuw NBP, maar in sommige gevallen is een beperkte procedure van toepassing. Na goedkeuring, geldt het gewijzigde NBP voor de resterende termijn van de oorspronkelijke looptijd.

Kan ik mijn natuurbeheerplan opzeggen?

De goedkeuring van het NBP houdt een verbintenis in. Toch kan het contract **in bepaalde omstandigheden en onder bepaalde voorwaarden** opgeheven worden:

1. Als Natuur en Bos vaststelt dat de beheerdoelstellingen niet gehaald worden omdat maatregelen niet of anders worden uitgevoerd dan voorzien, kan Natuur en Bos het NBP opzeggen.
2. Je kan ook zelf vragen om het NBP op te heffen. Bij een NBP type 1 kan dit altijd. Voor een type 2, 3 of 4 is dit alleen mogelijk bij overmacht, waarbij het voor de beheerder onmogelijk is om het beheerplan verder uit te voeren (bv. ziekte, overlijden, faillissement, onteigening...).

In een gezamenlijk NBP (met meerdere eigenaars) wordt enkel het perceel geschrapt waar Natuur en Bos vaststellingen heeft gedaan of waarvan de beheerder de ontheffing vraagt.

Wat als ik mijn natuurbeheerplan stopzet?

Eenmaal opgeheven, zijn er een aantal gevolgen. De toekomstige **subsidies worden stopgezet** en de reeds betaalde subsidies worden geheel of gedeeltelijk **teruggevorderd**. Als jouw perceel van belang is voor de realisatie van de Europese natuurdoelen kan Natuur en Bos voorstellen aan de Vlaamse regering om het beheer voor de resterende looptijd van het NBP **over te nemen**. In dat geval ontvang je een **vergoeding** die gelijk is aan het kadastraal inkomen (KI) van het perceel. Verkoop je het perceel nadat Natuur en Bos het beheer heeft overgenomen, dan heeft de Vlaamse grondenbank het **voorkooprecht**.

Wat met de erfdienstbaarheid bij een natuurreservaat (type 4)?

Een NBP type 4 staat in feite synoniem voor 'natuurreservaat'. Eenmaal erkend als natuurreservaat vestigt dit een **erfdienstbaarheid tot algemeen nut** op het terrein. Dit wil zeggen dat je, als eigenaar, je engageert om een nieuw NBP in te dienen bij Natuur en Bos voor het aflopen van het bestaande.

Gezamenlijk of een individueel natuurbeheerplan?

Wanneer verschillende eigenaars samen in een gezamenlijk NBP stappen, genieten ze **bijkomende voordelen**. De subsidie voor de opmaak van het NBP verhoogt waardoor dit proces grondiger aangepakt kan worden. De criteria kunnen verdeeld worden over de verschillende eigendommen zodat niet elke eigenaar aan elk criterium moet voldoen. Enkele eigenaars garanderen bv. de toegankelijkheid, sommigen zetten meer in op de realisatie van een natuurstreefbeeld en andere eigenaars leggen hun klemtoon iets meer op houtproductie. Een gezamenlijk NBP biedt ook kansen om o.a. efficiënter invasieve exoten te bestrijden, afspraken te maken rond recreatie en/of grotere eenheden natuurstreefbeelden te realiseren. Gezamenlijke NBP's kunnen tot slot systematisch worden opgevolgd vanuit de Bosgroepen waardoor je als eigenaar van een **betere dienstverlening** kan genieten. In een gezamenlijk NBP behoud je als eigenaar alle mogelijkheden om eigen accenten te leggen. Met andere woorden de wensen en acties van andere deelnemers hebben **geen gevolgen** voor jouw bos.

Ik verkoop mijn bos: wat nu?

Wanneer je jouw bos wenst te verkopen maar jouw NBP nog niet is afgelopen, gaat dit mee over naar de nieuwe eigenaar. Hier ben je gebonden aan een **informatieplicht**: als eigenaar ben je verplicht om de koper in te lichten over het bestaan van de subsidie, het bestaande NBP en de bijhorende voorwaarden. Ook de notaris is verplicht om een melding op te nemen in een aantal aktes (bv. verkoop of verhuur voor meer dan 9 jaar) van onder andere de datum van goedkeuring, looptijd en verplichtingen. Dit is ook het geval wanneer het perceel maar gedeeltelijk gelegen is in een gebied waarvoor er een goedgekeurd NBP bestaat. Deze overname wordt binnen een termijn van 30 dagen door de vorige beheerder aan Natuur en Bos gemeld.

Heb je vragen over successie- en/of schenkingsrechten, raadpleeg dan de brochure “Mijn bos, wat komt er bij kijken” op www.bosgroepen.be.

Wat als een managementplan (N2000) in werking treedt?

Wanneer je een NBP opstelt, is het belangrijk om na te gaan of er voor jouw terrein een managementplan van toepassing is. Er zijn twee verschillende soorten:

- Managementplannen voor percelen gelegen **buiten** speciale beschermingszones. Dit plan moet bijdragen tot het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen of van gebiedsgerichte doelstellingen inzake natuurbehoud.
- Managementplannen ‘Natura 2000’ voor percelen gelegen **binnen** speciale beschermingszones. Naast de taakstelling zoals hierboven beschreven, moeten in dit plan ook acties voor de realisatie ervan opgenomen worden.

Als een NBP in een gebied ligt waar een managementplan van kracht wordt, dan gaat Natuur en Bos tijdens de eerstvolgende evaluatie na of de beheerdoelstellingen uit het NBP voor dat terrein aangepast moeten worden. De beheerder van het terrein kan een gemotiveerd beroep instellen bij de minister binnen een termijn van 30 kalenderdagen na de kennisgeving van de door het Natuur en Bos opgelegde wijziging van het NBP naar aanleiding van de zesjaarlijkse evaluatie.

Hoe krijg ik de subsidies uitbetaald?

De subsidie wordt normaliter gestort aan de indiener van het NBP. Bij een gezamenlijk NBP is dat vaak de Bosgroep die de subsidie al dan niet doorstort naar de eigenaar, volgens afgesproken regeling.

Er wordt doorgaans jaarlijks uitbetaald. Afhankelijk van de soort subsidie zijn er verschillende procedures om de middelen waar je recht op hebt te ontvangen. In de meeste gevallen zal de aanvraag voor goedkeuring van het NBP automatisch ook de aanvraag voor eventuele subsidies zijn.

Moet ik mijn bos toegankelijk maken?

In tegenstelling tot de openbare bossen, waar de omgekeerde toegankelijkheid van toepassing is, geldt voor privébossen de **principiële toegankelijkheid**. Dit betekent dat voetgangers toegelaten zijn op de wegen, maar deze niet mogen verlaten. Privébossen waar geen wegen door lopen, zijn dus niet toegankelijk. Onder voetgangers wordt verstaan: wandelaars, joggers, langlaufers, fietsers jonger dan 9 jaar en rolstoelgebruikers. Je kan er als privé-eigenaar voor kiezen om de wegen in jouw bos af te sluiten. Dit kan door het plaatsen van het wettelijk vastgestelde verbodsbord V.14. Dit bord kan worden aangebracht zonder verantwoording af te leggen aan de overheid of derden.

Opgelet! Op terreinen met een goedgekeurd NBP type 2, 3 of 4 geldt een minimale toegankelijkheid op de wegen. Dit betekent dat een terrein één of enkele keren per jaar of voor een bepaalde doelgroep toegankelijk moet worden gesteld. In geval van een gezamenlijk NBP moeten niet alle deelnemende eigenaren hieraan voldoen.

Hoe bepaal ik waar en wanneer mijn bos toegankelijk is?

Het afsluiten of openstellen van wegen in jouw bos kan je regelen met een **toegankelijkheidsregeling**. Dit bestaat uit een kaart waarop alle wegen, zones (ook speelzones of toegankelijke zones) en beboddingsplan worden weergegeven. Daarnaast bevat het een omschrijving van de toegankelijkheid en de periode van toegankelijkheid. Een sjabloon van zo'n regeling kan je vinden op de website van Natuur en Bos. Als je jouw bos wenst open te stellen, kan je aanspraak maken op subsidies. Dit geldt ook voor NBP type 1, als de minimale oppervlakte 5 ha bedraagt.

Wat met boscertificering zoals FSC of PEFC?

Via een NPB doe je aan duurzaam bosbeheer en kan je in aanmerking komen voor certificering van het hout uit jouw bos. Er zijn twee bekende keurmerken: FSC en PEFC. FSC staat voor **'Forest Stewardship Council'** en is een internationale organisatie die bossen certificeert volgens een strenge standaard. Op die manier streven ze naar een duurzaam bosbeheer waarbij rekening wordt gehouden met sociale-, economische en milieuaspecten. PEFC staat voor **'Program for the Endorsement of Forest Certification'** en is een vergelijkbare standaard. Om jouw bos te laten erkennen voor dergelijke keurmerken moet je kunnen aantonen dat het aan criteria voldoet. Wanneer je het keurmerk behaalt, is jouw hout verkoopbaar onder het FSC- of PEFC-label.

Nog vragen?

Contacteer de Bosgroep uit jouw regio!
www.bosgroepen.be

